

Dosarul nr. 3ra-110/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (A. Paniș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

03 martie 2021

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Lipceanu Valeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ, recalcularea pensiei și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei din 07 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2019, Valeriu Lipceanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea încălcării drepturilor reclamantului la examinarea cererii din data de 13 mai 2019 în termenul și modul prevăzut de legislație, anularea răspunsului CTAS Rîșcani nr.4147 din 23.05.2019, anularea răspunsului CNAS nr.L1502/19; 1541/19 din 05.07.2019, obligarea CNAS de a recalcula pensia reclamantului cu includerea în perioada totală a stagiului de cotizare a perioadei de timp 01.08.1973 -18.11.1996 perioadă în care a activat în cadrul forțelor armate și organelor afacerilor interne, încasarea de la pârât a prejudiciului moral și cheltuielile de judecată (f.d.3-8).

În motivarea pretențiilor sale a invocat că, în perioada de timp 01 august 1973 - 18 noiembrie 1996 a efectuat serviciul militar în forțele armate și organele afacerilor interne, fără întrerupere.

Începând cu data de 18 noiembrie 1996 pînă la 20 noiembrie 2018 a fost beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită în baza prevederilor Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabineri nr. 1544 din 23.06.1993.

Începând cu 21 noiembrie 2018, în urma cererii depuse de reclamant, în contextul prevederilor art. 11 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, a fost transferat la pensia pentru limită în vîrstă, în baza Legii nr.

156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, fiind calculată pe baza venitului lunar asigurat, valorizat luându-se în considerare stagiul de cotizare de 25,7 ani, neluându-se spre considerare la calculul pensiei perioada activității reclamantului în cadrul forțelor armate și organelor afacerilor interne, 01.08.1973 - 18.11.1996.

La 13 mai 2019, Valeriu Lipceanu a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei reclamantului cu includerea în perioada totală a stagiului de cotizare a perioadei de timp 01 august 1973 - 18 noiembrie 1996, perioadă în care reclamantul a activat în cadrul forțelor armate și organelor afacerilor interne.

În termenul stabilit de lege reclamantul nu a primit răspuns cu privire la examinarea respectivei cereri și a procedurii administrative inițiate. Ulterior, la data 28.06.2019 a depus și o cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat constatarea încălcării drepturilor cet. Lipceanu Valeriu de a fi examinată cererea din data de 28.06.2019, în termenul și modul prevăzut, dispunerea recalculării pensiei reclamantului cu includerea în perioada totală a stagiului de cotizare a perioadei de timp 01 august 1973 - 18 noiembrie 1996, perioadă în care a activat în cadrul forțelor armate și organelor afacerilor interne.

La 04 iulie 2019 a recepționat nota informativă prin care a fost informat despre expedierea cererii din prealabile din 26.06.2019, către CNAS pentru examinare.

La 09 iulie 2019 a recepționat răspunsul nr. 4147 din 23.05.2019 privind respingerea cererii pe motivul lipsei temeiurilor de includere a stagiului în care reclamantul a activat în structurile de forță în perioada 01.08.1973 - 18.11.1996, în stagiul total la stabilirea pensiei conform Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

Tot la 09 iulie 2019 a recepționat răspuns la cererea prealabilă, nr. L-1502/19; 1541 /19 din data de 05.07.2019 prin care s-a repins cererea prealabilă pe motiv că „în cazul reclamantului este posibil de stabilit pensie în condițiile Legii nr. 1544 din 23.06.1993, de care a beneficiat în intervalul de timp 18.11.1996 - 20.11.2018, temei pentru includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate realizată în cadrul forțelor armate și organelor afacerilor interne de la 01.08.1973 pînă la 18.11.1996 nu este”.

Indică asupra faptului că, începând cu 18 noiembrie 1996, reclamantul a fost beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită în baza prevederilor Legii nr. 1544 din 23.06.1993.

Începând cu data de 01 februarie 1999, reclamantul a fost încadrat în câmpul muncii activând pînă la 05 iulie 2017, dată când a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Rîșcani, mun. Chișinău pentru a-i fi stabilită pensia anticipată pentru limită în vârstă în baza Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

Susține că, pârâtul nejustificat nu a luat spre considerare perioada 10.07.2011 (prima zi de lucru după data pensionării) - 10.12.2018 (data recepționării cererii privind recalcularea pensiei) activată de către reclamant după data pensionării, ca circumstanță generatoare pentru recalcularea pensiei, contrar prevederilor art. 33 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

Referitor la prejudiciul moral suportat, reclamantul indică că, refuzul de a recalcula pensia îi încalcă direct dreptul la viață și integritate fizică și psihică, precum și dreptul la un nivel de trai decent, care se manifestă prin sentimentele de

neajutorare, complexul de inferioritate, de rușine, insatisfacție de lipsirea de posibilitatea de a beneficia de o pensie majorată reieșind din faptul că reclamantul după data pensionării a fost angajat în câmpul muncii în vederea acoperirii cheltuielilor minime de existență. Iar prin încalcările comise de către pârât, i-a fost cauzat un prejudiciu moral estimat la suma de 40 000 de lei.

De asemenea, a solicitat și încasarea cheltuielilor de asistență juridică, în sumă de 12 000 de lei, care le consideră reale, fiind confirmate prin bonul de plată eliberat de avocatul Covali Sergiu.

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către Lipceanu Valeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4147 din 23 mai 2019 și L-1502/19; 1541/19 din 05 iulie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia cât și încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată (f.d.62, 65-71).

Manifestînd dezacordul cu hotărârea instanței de fond, la 27 noiembrie 2019, avocatul Covali Sergiu în interesele lui Valeriu Lipceanu a declarat apel asupra hotărîrii din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de Lipceanu Valeriu să fie admisă integral ca fiind întemeiată.

Prin decizia din 07 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel înaintată de Lipceanu Valeriu.

S-a casat parțial hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis în această parte o nouă decizie prin care: s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de Lipceanu Valeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea prejudiciului moral. În rest, hotărârea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost menținută.

În motivarea deciziei, instanța de apel a susținut că prima instanța, corect a aplicat normele de drept care se referă speței. Totodată, instanța de apel a constatat că, la examinarea cauzei instanța de fond neîntemeiat a dispus respingerea solicitării reclamantului privind încasarea prejudiciului moral, or soluția în cauză a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

Instanța de apel a evidențiat că, Lipceanu Valeriu nu s-a adresat cu o cerere prealabilă către CNAS, cu privire la compensarea prejudiciului moral, or, prevederile Codului administrativ în vigoare din 01.04.2019, prevăd expres obligativitatea părții de a respecta procedura prealabilă în cazul solicitării reparării prejudiciului. Decizia autorității publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală constituie în sine un act administrativ individual.

Finalmente, Colegiul a ajuns la concluzia de admitere a apelul declarat de Lipceanu Valeriu din alte motive, casarea parțială a hotărîrii primei instanțe, declarând inadmisibilă acțiunea înaintată de Lipceanu Valeriu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale în partea solicitării prejudiciului moral.

La 05 noiembrie 2020, Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali, a depus recurs împotriva deciziei din 07 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei hotărîri noi privind admiterea acțiunii reclamantului.

În motivarea recursului, Valeriu Lipceanu și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele menționate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a indicat că, Lipceanu Valeriu a fost lipsit de dreptul la un proces de judecată echitabil, recurs efectiv și la o instanță imparțială, deoarece instanțele de judecată în hotărârile contestate „nu au oferit răspunsuri la întrebările și obiecțiile formulate” înaintate de către reclamant. În special, recurentul a făcut referire la criticile cu privire la interpretarea eronată a prevederilor legale aplicabile cauzei or, în partea respingerii instanțele ierarhic inferioare nu a dat nici o motivare legală și plauzibilă a acestei decizii, iar motivarea adusă este bazată doar pe parafrizarea respectivei norme și aplicarea acesteia în sensul ininterpretării abuzive, deși aceasta este neaplicabilă situației reclamantului în general. ,

A subliniat că, instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere eronată a prevederilor stipulate la art. 5 lit. a¹) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

A specificat că, intimatul nejustificat nu a luat spre considerare perioada 18 noiembrie 1996 (prima zi de lucru după data pensionării) - 10.12.2018 (data recepționării cererii privind recalcularea pensiei) perioadă în care a lucrat după data pensionării, ca circumstanță generatoare pentru recalcularea pensiei, contrar prevederilor art. 33 din Legea nr. 156 privind sistemul public de pensii.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 07 octombrie 2020, iar la materialele cauzei fiind lipsă dovada recepționării de către recurent. Astfel, recursul depus la 05 noiembrie 2020, de Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali, este în termen.

La 09 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului copia cererii de recurs depus Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali, părților fiindu-i explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat.

Prin referința depusă la 28 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, a solicitat declararea inadmisibilă a recursului declarat de către Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să

însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Valeriu Lipceanu, reprezentat de avocatul Sergiu Covali, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh